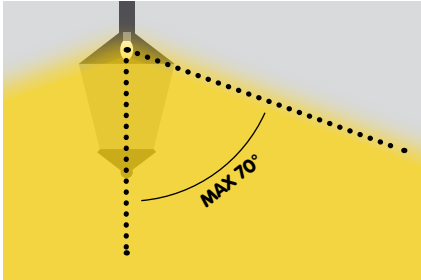
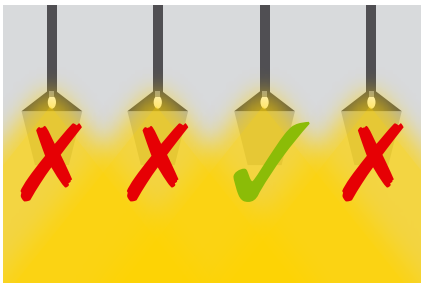

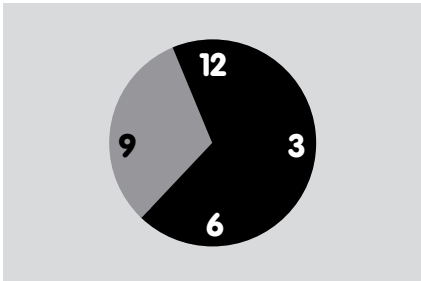
4 basis tips

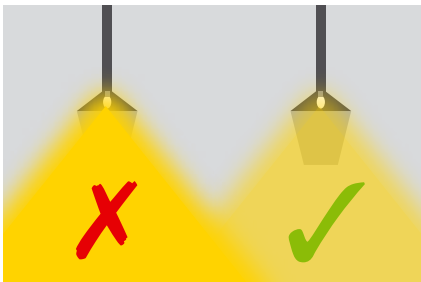
Verlicht alleen hetgeen je wilt verlichten. Zorg dat er geen directe uitstraling naar de hemel en de zijkanten ontstaat.

Gebruik een minimum aantal lampen.

Verlicht alleen wanneer het nodig is. Tijdschakelaars en bewegingsmelders bieden uitkomst.

Gebruik een minimum aan lichtsterkte: gebruik een zo laag mogelijk wattage.

De nacht wordt steeds lichter...

Meer info

Platform Lichthinder

www.platformlichthinder.nl

Campagne Laat het Donker Donker

www.laathetdonkerdonker.nl

Stichting Onderzoek Licht & Gezondheid

www.solg.nl

Wergroep Lichthinder van de Vereniging voor Sterrenkunde in Vlaanderen

www.lichthinder.be

International Dark Sky Association

www.darksky.org

Dit is een uitgave van Platform Lichthinder ©2007

PLATF O M L I C H T H I N D E R

Tips hoe u hier iets tegen kunt doen met...

Duisternis-vriendelijke tuinverlichting

Laat de buren slapen

Als lampen te fel stralen of verkeerd zijn afgesteld, kunnen ze hinderlijk zijn voor buren. Zeker wanneer de slaapkamer ongewenst wordt verlicht. Slapen doe je toch het best in het donker. Zonder licht geen leven, maar zonder duisternis geen rust!

Gooi licht niet weg naar boven

Op deze foto's zie je wat er gebeurt als je buitenverlichting niet goed afstelt: in plaats van de ingang te verlichten, schijnt het licht onnodig naar boven.

LAMP HORIZONTAAL GERICHT

LAMP BEETJE NAAR BENEDEN GERICHT

LAMP SCHUIN NAAR BENEDEN GERICHT

LAMP BIJNA HELEMAAL NAAR BENEDEN GERICHT

LAMP NAAR BENEDEN GERICHT

Bespaar!

Zo'n 20 procent van het elektriciteitsverbruik in je huis wordt benut voor verlichting. Door in plaats van ouderwetse gloeilampen moderne spaarlampen te gebruiken, kan de elektriciteitsrekening met 10 procent worden verlaagd. En met verlichting op zonne-energie ben je helemaal goed bezig!

Hoe richt ik mijn lamp af?

Indirecte verlichting onder bijv. een tuinhuisje is een prima oplossing om een accent in de tuin aan te brengen.

Transparante en mat-glazen bollen stralen uit naar alle kanten.

Aanstraling van bomen en gevels veroorzaakt veel lichtvervuiling van de hemel

Gebruik geen open naar de hemel stralende grond-schijnwerpers

Verticale, mat-glazen armaturen stralen veel licht uit naar boven.

Wanneer de lamp niet goed is weggewerkt in het armatuur, stradt het veel licht uit naar de hemel.

Een lamp die zo diep mogelijk in de afscherming zit, geeft geen verblinding en uitstraling naar de hemel.

Waar zijn de sterren?

De hemel in Nederland wordt elk jaar tussen de 5 en 9% lichter. Normaal gesproken zijn er 's nachts zo'n 2500 sterren met het blote oog zichtbaar. Maar door overvloedige verlichting die omhoog schijnt worden de zwakere sterren overstraald en is de

prachtige Melkweg onzichtbaar geworden. Veel mensen zien pas voor het eerst een echte sterrenhemel als ze in bijvoorbeeld Zuid-Frankrijk voor hun tentje zitten en omhoog kijken. Jammer dat we dat in Nederland nauwelijks meer kunnen vinden.

Heldere letters tegen een lichte achtergrond zijn moeilijk te lezen.

Tegen een donkere achtergrond gaat het beter. Zo is het ook met sterren!

En de veiligheid dan?

Bij onderzoek naar de motieven van inbrekers blijkt dat licht voor hen handig is. Het is voor een inbreker veel prettiger om beide handen vrij te hebben, dan voortdurend een zaklamp - waarvan het schijnsel ook de aandacht kan trekken - te moeten meesleuren. Wanneer een huis de hele nacht door verlicht wordt, valt het bijna niet meer op dat er iemand naar het huis toe loopt. Daarentegen, als het gebouw onverlicht is, maar plots springt er een spot aan die wordt aangeschakeld

door een bewegingsdetector, wordt de aandacht onmiddellijk getrokken. Overigens, uit studies blijkt dat het grootste aantal inbraken overdag - in volle licht - gebeurt.